

KONGRES

LOKALNIH I REGIONALNIH VLASTI

SAVETA EVROPE

Donosimo demokratiju
do vašeg praga u srcu naših
gradova i naših regija

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

65 godina borbe za lokalnu demokratiju

Konferencija lokalnih vlasti, prethodnica Kongresa, održala je svoje prvo zasjedanje u Strazburu 12. januara 1957. godine, pod predsjedništvom Žaka Šaban Delmasa (Jacques Chaban-Delmas) (Francuska). Kongres je od tada postao ključni igrač u izgradnji istinske izvorne demokratije u Evropi.

Godine 1975., pojavom značajne regionalne dimenzije u državama članicama, nadležnost Konferencije lokalnih vlasti proširena je tako da uključuje i regije. Ona je tako postala Konferencija lokalnih i regionalnih vlasti Evrope, okupivši sve evropske teritorijalne zajednice.

Osnivački tekst

Snaženje lokalne demokratije i prepoznavanje njene sve veće uloge od strane država članica doveli su do usvajanja Evropske povelje o lokalnoj samoupravi (EPLS) 1985. godine.

Nova etapa nakon Bečkog samita

Godina 1994. bila je svedok nove faze u napredovanju lokalne i regionalne demokratije, uspostavljanjem sadaš-

Žak Šaban Delmas (Francuska), prvi predsjednik Konferencije lokalnih vlasti, 12. januara 1957.

njeg Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope, koji je zamenio „Konferenciju“.

Priznanje od strane šefova država

Na samitu u Varšavi 2005. godine, šefovi država i vlada Saveta Evrope potvrdili su značaj lokal-

ne i regionalne demokratije za demokratsko zdravlje Evrope i naglasili ključnu ulogu Kongresa u ostvarivanju te misije.

Jačanje instrumenata

Referentni okvir za regionalnu demokratiju razvijen je 2009. godine. Komitet ministara Saveta Evrope podstiče vlade država članica da uzmu u obzir ovaj tekst u vezi sa njihovom politikom i reformama. Kongres je nastavio svoj rad na promociji EPLS, koja sada pokriva 46 država članica Saveta Evrope.

„Koliko znam, ovo je prvi put u istoriji demokratija da su predstavnici lokalnih vlasti pozvani da daju svoje mišljenje [...], uz odobrenje vlada, o mogućim uslovima njihovog učešća u institucijama koje se uspostavljaju.“

Izvod iz govora Žaka Šabana Delmasa 12. januara 1957. godine

Praćenje lokalne demokratije

Procena primene Evropske povelje o lokalnoj samoupravi u svakoj državi članici u središtu je misije Kongresa.

To praćenje omogućava da se uđe u konstruktivan politički dijalog sa vlastima u državama članicama o pitanjima lokalne i regionalne demokratije. Kongres sprovodi redovne opšte vežbe praćenja po zemljama; takođe može da ispita određeni aspekt Povelje. Pored toga,

može da obavlja hitne misije u cilju utvrđivanja činjenica kako bi razmotrio problematične slučajeve. Izveštaji, preporuke i rezolucije koje usvaja pružaju informacije vladama, parlamentima, udruženjima, izabranim predstavnicima i medijima o stanju lokalne i regionalne

demokratije u određenim zemljama i posebno o primeni Evropske povelje o lokalnoj samoupravi. Države članice su pokrenule brojne zakonodavne reforme na osnovu nalaza tih aktivnosti praćenja.

Posmatranje lokalnih i regionalnih izbora i praćenje Evropske povelje o lokalnoj samoupravi dva su prioriteta Kongresa.

Posmatranje lokalnih i regionalnih izbora

Kongres povremeno posmatra lokalne i regionalne izbore, posebno u državama članicama Saveta Evrope.

Aktivnosti posmatranja, koje pokrivaju i glasanje i predizborne kampanje, omogućavaju uspostavljanje saradnje na najvišem nivou sa predstavnicima političkih stranaka i grupa, izbornim komisijama, medijima i nevladinim organizacijama. Vežbe posmatranja izbora koje organizuje Kongres sprovode se u saradnji sa Parlamentarnom skupštinom Saveta Evrope i

Venecijanskom komisijom, a naročito sa Svetom za demokratske izbore, ali i sa drugim međunarodnim organizacijama poput OEBS-ove Kancelarije za demokratske institucije

i ljudska prava. Komitet regiona Evropske unije takođe je pozvan da učestvuje u posmatračkim misijama koje sprovodi Kongres.

Period nakon praćenja i period nakon posmatranja

Nakon praćenja i posmatranja izbora, Kongres nastavlja da obezbeđuje sprovođenje svojih preporuka i, u tu svrhu, vodi kontinuirani dijalog sa državama članicama.

Saradnja i partnerstva

Kongres je osnažio saradnju i partnerstvo sa državama članicama i drugim institucijama i evropskim udruženjima u cilju konsolidacije teritorijalne demokratije. Predlažu se aktivnosti na terenu kako bi se dalje osigurala primena Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i preporuka Kongresa.

Kongres je organizovao učešće albanskih predstavnika na međunarodnom sajmu lokalne i regionalne samouprave NEXPO u Hrvatskoj 2013. godine

Na osnovu praćenja lokalne i regionalne demokratije, kao i posmatranja izbora, Kongres pruža svoje znanje državama članicama, a preko svojih članova nudi niz praktičnih i političkih iskustava, posebno:

- procenu pravnog i institucionalnog nacionalnog okvira
- doprinos izradi novih zakona i politika
- razmenu dobrih praksi, razmene na istom nivou i interaktivne seminare
- sednice o liderstvu za lokalne i regionalne izabrane predstavnike.

U skladu sa specifičnom situacijom dotičnih zemalja, kao i potrebama lokalnih vlasti, mogu se organizovati aktivnosti u sledećim područjima: uloga i odgovornosti lokalnih izabranih predstavnika; etika u politici

i odlučivanju; učešće građana; pozitivna kampanja (imajući u vidu lokalne i regionalne izbore); konsultacije i dijalog između centralnih i lokalnih vlasti; promocija i razmena iskustava u ostvarivanju ljudskih prava na lokalnom nivou; proces regionalizacije; prekogranična saradnja.

Doprinos akcionim planovima

Projekti koje je osmislio Kongres deo su demokratske komponente akcionih planova Saveta Evrope za njegove države članice. Saradnja projekti su trenutno pod put u Jermeniji, Bosni i Hercegovina, Gruzija, Republika Moldavija i Ukrajina.

Kongres je takođe aktivan u susedskoj politici Saveta Evrope, usmerenoj na podršku teritorijalne i zakonodavne reforme u susednim zemljama, poput Maroka i Tunisa.

Blisko partnerstvo sa Evropskom unijom

Godine 2005. Kongres i Komitet regiona potpisali su sporazum o saradnji sa ciljem „unapređivanja lokalne i regionalne demokratije, prenosa vlasti i samouprave u Evropi i (garantovanja) poštovanja utvrđenih lokalnih i regionalnih nadležnosti od strane nacionalnih i evropskih vlasti“. Taj sporazum je produžen 2009. godine, formalizujući polja i metode saradnje između te dve institucije.

Mreže i čvorišta

Kongres je takođe podstakao dobro upravljanje i učešće građana podržavajući udruženja lokalnih vlasti u bliskoj saradnji sa njihovim evropskim mrežama (AER, CEMR) i podstičući stvaranje mreža, uključujući: Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope (NALAS), Asocijaciju agencija lokalne demokratije (ALDA) i Evropsku mrežu organizacija za obuku lokalnih i regionalnih vlasti (ENTO).

* Svako pominjanje Kosova, bilo u smislu teritorije, institucija ili stanovništva, treba u potpunosti tumačiti u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija i bez prejudiciranja statusa Kosova.

Sveevropska skupština teritorijalnih vlasti

Kongres je telo koje zastupa lokalne i regionalne vlasti 46 država članica Saveta Evrope.

To je jedino evropsko telo zaduženo za nadzor nad stanjem lokalne i regionalne demokratije i razvoj lokalne i regionalne samouprave širom

Evrope. Kao glas evropskih opština i regija, on deluje na podsticanju demokratije na lokalnom nivou, istovremeno podstičući konsultacije i politički dijalog

između nacionalnih vlada i lokalnih i regionalnih vlasti, kroz saradnju sa Komitetom ministara Saveta Evrope.

Uspesi Kongresa

Od svog osnivanja, Kongres je doprineo sastavljanju niza međunarodnih ugovora, uključujući Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi, koja je postala referentni međunarodni ugovor u toj oblasti.

Nakon usvajanja Povelje od strane država članica 1985. godine, ministri nadležni za lokalnu i regionalnu upra-

vu usvojili su Referentni okvir za regionalnu demokratiju u Utrehtu (Holandija) 2009. godine. Taj tekst služi kao skup načela na koje se Kongres oslanja pri praćenju regionalne demokratije. Dugoročni cilj Kongresa jeste da ga razvije u više obavezujuće sredstvo, koje bi bilo regionalni pandan Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi. Ostali pravni instrumenti u oblasti lokalne i regionalne demokratije:

Evropska konvencija o prekograničnoj saradnji između teritorijalnih zajednica ili vlasti (1980).

Konvencija o učešću stranaca u javnom životu na lokalnom nivou (1992).

Evropska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima (1992.).

Evropska urbana povelja (1992.) i **Evropska urbana povelja II;** Manifest za novi urbani prostor (2008).

Evropska povelja o učešću mladih u opštinskom i regionalnom životu (1992) i revidirana Povelja (2003).

Evropska pejzažna konvencija (2000.).

EVROPSKA POVELJA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi utvrđuju se zajednički standardi za zaštitu i razvoj prava i sloboda lokalnih vlasti, a od država koje su je ratifikovale zahteva se da poštuju određeni broj uslova, načela i praksi u toj oblasti. Otvorena je za potpisivanje 1985. godine, a na snagu je stupila 1988. godine. Povelju

je ratifikovalo 46 država članica Saveta Evrope. Godine 2009. usvojen je dodatni protokol o učešću građana kao dopuna tekstu Evropske povelje o lokalnoj samoupravi. Cilj tog teksta, koji je otvoren za potpisivanje 16. novembra 2009. godine, a na snagu je stupio 1. juna 2012. godine, jeste da da pravo svima

da učestvuju u poslovima lokalne vlasti u okviru Povelje. Time se odražava preambula Povelje, koja priznaje da je pravo građana da učestvuju u upravljanju deo zajedničkih demokratskih principa svih država članica Saveta Evrope.

Jedan kongres i dva veća za 130.000 zajednica

Kongres se sastoji od dva veća: Veća lokalnih vlasti i Veća regiona. Ima 306 punopravna i 306 zamenska člana, koji se svi imenuju na period od četiri godine i predstavljaju preko 130. 000 lokalnih i regionalnih vlasti u 46 država članica Saveta Evrope.

612 lokalnih i regionalnih izabranih predstavnika sastalo se na plenarnoj sednici u Strazburu (Francuska).

Nacionalna delegacije u Kongresu čine predstavnici lokalnih i regionalnih vlasti u 46 država članica Saveta Evrope. Članovi se ili neposredno biraju i imaju izborni mandat u lokalnoj ili regionalnoj vlasti ili politički neposredno odgovaraju izabranoj skupštini. Predstavnici i zamenci grupirani su u naci-

onalne delegacije i političke grupe, i podeljeni između dva veća Kongresa, Veća lokalnih vlasti i Veća regiona. Kongres bira svog predsednika na dve i po godine naizmenično od članova svakog od dva veća.

Kongres se sastaje u Strazburu u dve plenarne sednice godišnje, u proleće i na jesen. Tokom

tih sednica on održava tematske rasprave, ispituje nacрте izveštaja i usvaja preporuke i rezolucije. Poziva predstavnike nacionalnih vlada i lokalnih i regionalnih vlasti, kao i delegacije raznih evropskih organizacija, a delegati iz država nečlanica takođe prisustvuju tim sednicama kao posmatrači.

Tri odbora koji odražavaju prioritete Kongresa

Rad Kongresa organizovan je u tri odbora: **Komiteo za monitoring, Komiteo za upravu i Komiteo za tekuće poslove.**

Komiteo za poštovanje obaveza i angažmana

država potpisnica Evropske povelje o lokalnoj samoupravi (Komiteo za monitoring), odgovoran naročito za praćenje primene Povelje, kao i za evoluciju regionalizacije u Evropi, za pripremu izveštaja o stanju lokalne i regionalne demokratije u Evropi i za praćenje određenih pitanja koja se odnose na lokalnu i regionalnu demokratiju u državama članicama;

Komiteo za upravu, odgovoran za poslove koji spadaju u okvir statutarnog mandata Kongresa, kao što su upravljanje, javne finansije, prekogranična i međuregionalna saradnja, e-demokratija, kao i učešće građana i saradnja sa međuvladinim telima;

Komiteo za tekuće poslove, odgovoran za proučavanje uloge lokalnih i regionalnih vlasti u pogledu glavnih izazova našeg društva i za pripremu rada na tematskim pitanjima kao što su socijalna kohezija, obrazovanje, međukulturni dijalog, mladi, integracija migranata, zaštita dece, borba protiv isključenja sa stanovišta osnovnih vrednosti Saveta Evrope

Kongres je takođe uspostavio Statutarni forum, sastavljen od šefova svih nacionalnih delegacija i 17 članova Biroa, koji treba da deluje u ime Kongresa između sednica.

Jedan od prioriteta Kongresa je pitanje je sudjelovanja mladih.

Pravična zastupljenost

Mora postojati pravična zastupljenost u smislu političke, geografske i rodne ravnoteže u svakoj delegaciji. Kongresna povelja postavlja minimalnu zastupljenost od 30% nedovoljno zastupljenog pola za svaku delegaciju.

U okviru Kongresa postoje četiri političke grupe:

EPP/CD: Grupa Evropska narodna stranka u Kongresu

SOC/G/PD: Grupa socijalista, zelenih i progresivnih demokrata

ILDG: Grupa nezavisnih i liberalnih demokrata

ECR: Grupa evropskih konzervativaca i reformista

Godina lokalne i regionalne demokratije

- 1957.:** Prva konferencija lokalnih vlasti
- 1985.:** Usvajanje Evropske povelje o lokalnoj samoupravi
- 1990.:** Izveštaj o posmatranju prvih izbora
- 1993.:** Osnivanje prve Agencije za lokalnu demokratiju
- 1994.:** Stalna konferencija postaje Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Evrope
- 1995.:** Prvi monitoring izvještaj o lokalnoj demokratiji
- 2003.:** Usvajanje revidirane Evropske povelje o učešću mladih u lokalnom i regionalnom životu
- 2005.:** Sporazum o saradnji sa Komitetom regiona Evropske unije
- 2007.:** Pokretanje Evropske sedmice lokalne demokratije
- 2009.:** Obnovljeni sporazum sa Komitetom regiona
- 2009.:** Dodatni protokol o pravu na učešće u poslovima lokalne vlasti
- 2009.:** Usvajanje Referentnog okvira Saveta Evrope za regionalnu demokratiju
- 2010 – 2012.:** Reforma strukture Kongresa, administrativna pravila i procedure
- 2015.:** Potpisivanje prvih mapa puta za provedbu preporuka Kongresa u okviru dijaloga nakon nadzora
- 2017.:** 60 godina promocije lokalne i regionalne demokratije u okviru Saveta Evrope

SPISAK DRŽAVA ČLANICA (i broj predstavnika)

Albanija (4)	Grčka (7)	Luksemburg (3)	Slovačka (5)
Andora (2)	Gruzija (5)	Mađarska (7)	Slovenija (3)
Austrija (6)	Holandija (7)	Malta (3)	Srbija (7)
Azerbejdžan (6)	Hrvatska (5)	Monako (2)	Španija (12)
Belgija (7)	Island (3)	Nemačka (18)	Švajcarska (6)
Bosna i Hercegovina (5)	Irska (4)	Norveška (5)	Švedska (6)
Bugarska (6)	Italija (18)	Repub. Moldavija (5)	Turska (18)
Crna Gora (3)	Jermenija (4)	Poljska (12)	Ukrajina (12)
Češka (7)	Kipar (3)	Portugal (7)	Ujedinjeno Kraljevstvo (18)
Danska (5)	Letonija (3)	Rumunija (10)	
Estonija (3)	Lihtenštajn (2)	San Marino	
Finska (18)	Litvanija (4)	Sev. Makedonija (3)	

KONTAKTI

Sekretarijat Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope

Avenue de l'Europe - F-67075 Strasbourg Cedex - France

Tel.: +33 (0)3 88 41 21 10

congress.web@coe.int
www.coe.int/congress

